

GELÉ, schelé, n. 3. (fr. *Gelée*) 1) (i allmänhet) Hvarje genomskinlig, så pass tjock saft, att den vid kallnande stelnar till en dallrande massa. — 2) (kok.) Dylig stelnad saft, erhållen genom kokning ur mjukt kött, men isynnerhet kalffötter, hönskött eller husbloss, vanligtvis försäat med citron-, pomerans-, apelsin-, körsbärssaft m. m. eller vin, socker, fina kryddor, och tillredd såsom särskilt maträtt. — 3) (kondit.) Fruktsaft, lagom inkokad med socker, för att kallnad erhålla samma konsistens som egentligt gelé. Frukt- och Bärgelé. Man har sålunda Citron-, Qvitten-, Vinbärselé, m. fl. — Skrifves äfv. *Gelée*.

GELÉAKTIG, GELÉARTAD, scheléäktigg, &c., a. 2. Som till utseende och beskaffenhet liknar gelé.

GELÉBAKELSE, schelébå --, m. 3. (kondit.) Bakelse af mandelmassa med fyllning af frukt- eller bärgelé.

GELÉFORM, scheléfårrm, m. 2. Form, hvori gelésaft hålles, för att gifva den stelnad någon viss figur.

GELESYRA, f. 1. (kem.) Ett slags växtsyra, som finnes i saften af köttiga frukter.

GELIKE, jeli'ke o. jelli'ke, m. 2. pl. *gelikar*. (af t. *Gleich*) Jemnlige, like. Brukas mest i plural och vanligen i föraktlig mening.

GEMAK, jemák, n. 3. (t. *Gemach*) Boningsrum. — Brukas endast någon gång i poesi och högre stil.

GEMEN, jemén, a. 2. (t. *gemein*) 1) Allmän, vanlig, menig, ringa. Brukas i denna ordets ursprungliga bem. föga, utom i uttrycken: *Af g. härkomst. G-e man*, menige man, menigheten, det lägre folket. *G. soldat* (substantivt äfv. *Gemen*), simpel soldat. — Substantivt kallas äfv. i boktryckerispråket de små bokstafsstilarna *Gemena*. I hvardagspråket säges: *Göra sig g.*, nedlåta sig; *göra sig g. med någon*, lägga sig in med honom. — *Syn.* Allmän, Menig, Ringa, Sempel. — 2) a) Dålig, elak, ful. *G-a vägar. G-t väglag, väder.* — *Syn.* Se *Dålig*. — b) (i moralisk mening) Dålig, låg, nedrig, föraktlig. *En g. menniska. G. handling. G-t uppsförande. G-a ord, tillmälen. Det är rätt g-t af er, att . . .* — *Syn.* Se *Dålig*. — c) Som röjer, uttrycker dålighet. *En g. uppsyn, fysionomi. G-t ansigte.* — *Syn.* Ful, Stygg, Otäck. — *I gemen*, adv. I allmänhet.

GEMENLIGEN, jeménligänn, adv. I allmänhet.

GEMENSAM, a. 2. 1) Säges om det, som kan och får brukas af alla, många eller flere. *Lufsten är g. för alla människor. En g. brunn, gård, betesmark. Vi hafva allting g-t, allting är g-t oss emellan.* — 2) Som tillhör flera, kan på lika sätt sägas om flera. *En g. vän, fiende. G. sorg, fördel. G-ma egenskaper. Denna egenskap har han g. med många. Denna sak har ingenting g-t med vår tvist. G-t nyttjande. Alla hafva det g-t, att de en gång måste dö.*

GEMENSAMHET, f. 3. Egenskapen att vara gemensam.

GEMENSAMT, adv. På ett gemensamt sätt, i gemensamhet. *Bruka något g. Lefva, handla g.*

GEMENSKAP, f. 3. 1) Det förhållande, då flere hafva gemensam rätt till en odelad sak; gemensam nyttjande rätt. *G. af ägodelar. Egenomens g. för alla.* — 2) Förbindelse mellan personer eller ting. *Jag har ingen g. med honom. Träda i g. med någon. Det fins ingen g. emellan oss. Genom handeln öppna g. emel-*

lan tvenne länder. G. emellan hus, rum. Har sammansättningen Handels-gemenskap. — *Syn.* Befattning. Se f. ö. *Förbindelse*. — 3) *G-en*, benämning på de simpla soldaterna vid en armé, trupp, i motsats till högre och lägre officerare.

GEMENT, jemént, adv. 1) (i moralisk mening) Dåligt, lågt, nedrigt, föraktligt. *Bära sig g. åt.* — *Syn.* Se *Dåligt*. — 2) Fult; högst illa. *Det låter g. Pennan går g.* — *Syn.* Stygg, Otäckt, Vidrigt. Se äfv. *Illa*.

GEMM, gämm, m. 3. (lat. *Gemma*) Ädelsten, isynnerhet sådan, hvori figurer eller bokstäfver äro inskurna.

GEMÅL, jemå'l, c. (t. *Gemahl*) Make i äktenskap. Brukas endast om furstliga personer.

GEN, jen (i hvardagstal: jin), a. 2. 1) Säges om en väg ifrån ett ställe till ett annat, som är kortare än en annan emellan samma ställen. *Denna väg är g-are än den andra. Taga g-aste vägen.* — *Syn.* Kort. — 2) (fig.) Säges äfv. om förfaringssätt, metoder o. d., som förr leda till målet än andra. *En g. metod.* — *Syn.* Kort, Vig.

GENÅT, schenånigt, a. 1. (fr.) Besvärlig, oläglig, plågsam.

GENAST, jenasst, adv. (egentl. superlativ af *Gen*) I denna stund, i detta ögonblick, utan uppskof. *Gör det g., ty jag har ej tid att vänta.* — *Syn.* Se *Strax*.

GENBALK, m. 2. (herald.) Balk på en sköld, som går uppifrån venstra sidan tvärs öfver ned till hörnet af den högra.

GENDARM, schanngdårrm, m. 3. (fr. *Gen-darme*) Soldat af en trupp, hvans ålligande är att yaka öfver allmänna säkerheten. — *Syn.* Sbirr, Stadsvakt, Stadssoldat. [*Gensdarm.*]

GENDARMERI, schanngdårrmeri, n. 3. (fr. *Gendarmerie*) Trupp af gendarmar.

GENDRIFVA, v. a. 5. (böjes som *Drifva*) Se *Vederlägg*a. — Brukas mest i skrift. *G. en beskyllning.* — *Gen-drifvande*, n. 4. o. *Gen-drifning*, f. 2.

GENEALOG, schenealå'g, m. 3. En, som är kunnig eller forskar i genealogien. Ättledare. [— logue.]

GENEALOGI, schenealå'ji', f. 3. 1) Släktregister, släktledning, ättledning. *Gustaf I:s g.* — 2) Vetenskap, som sysselsätter sig med höga och förnåma ätters släktregister, stamträd. *Studera g-en.* [— ic.]

GENEALOGISK, schenealå'jisk, a. 2. Som tillhör eller har afseende på ättledning.

GENÉRÄ, schenèra, v. a. 1. (fr. *Géner*) Besvära, falla besvärlig, vara oläglig, plåga, tvinga.

GENERAL, jenerål, a. 2. (l. *Generalis*) Allmän, allmänt gällande. Brukas endast i sammansättningar, och har då, dels nyss anförda bem., t. ex.: *Generalbas, Generalkarta*, dels utmärker det person eller sak, som är högst, förnämlig i sitt slag, t. ex.: *G-adjutant, -auditör, -major*, m. fl. — Såsom rent adjektiv brukas i stället *Generel*; se d. o.

GENERAL, jenerål, m. 3. 1) Öfverbefälhåfvare öfver en arméafdelning, öfver en trupp af flera tusen man. Betydde fordom: öfverbefälhåfvare öfver en hel här, fältherre. *G. en chef*, se *Chef*. — Bildar sammansättningarna Infanteri-, Kavalleri-, Divisions-, Brigadgeneral. — 2) Se *Ordensgeneral*.

GENERAL-ADJUTANT, --ål--ånt, m. 3. 1) Adjutant hos en regerande furste. — 2) Adjutant hos en general.